

REGISTERBLAD

Område av riksintresse för naturvård i Värmlands län

Områdesnummer: NRO17031

Områdesnamn: Ölmans ravinsystem

Kommun: Karlstad

Kartblad: 11D SO (113 2), 10D NO (103 4)

Area: 2 040 ha

Naturgeografisk region: 22a Götalands centrala slättbygder -Vänerslätterna
28b. Sydligt boreala kuperade områden mellersta Värmland

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsform: Slätt med relativ höjd lägre än 20 m

Riksvärde:

raviner, källa		
Odlingslandskap		

Värdeomdöme: Ölmans ravinsystem är typiskt utbildat och nästan helt oskadat. Numera det bästa exemplet på ravinsystem i regionen. Representativt odlingslandskap vid N.Ölmhult, Mellby, Gräsås, Johannesberg-Hedebäck, Lermarken, Bäckelid, Gråbergstorp, Ängbäckstorp, Sundstorp och Ängbäck.

Huvudkriterier: A C, E

Förutsättningar för bevarande: Jord- och skogsbruk bedrivs med särskild naturvårdshänsyn. Ravinbottnar och kärr bör undantas skogsbruk. Endast mindre kalytor bör tas upp. Försiktighet bör iakttagas vid avverkning och körningar för att undvika erosion. Schaktningar, täkter, tippning och andra åtgärder bör ej tillåtas.

Fortsatt jordbruksdrift med åkerbruk, ängsbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenväxta områden. Områdets värden kan påverkas negativt av: nedlagd eller minskat brukande och hävd av jordbruksmarker, omarrondering av jordbruksmark, igenväxning, skogsplanering på jordbruksmark, spridning av näringsämnen och gifter i ängar, naturbetesmark och kring landskapselement, bebyggelseexploatering, täkt, nydikningar.

Säkerställande: Inga åtgärder är aktuella.

Flera av områdets odlingsmarker ingår i Länsstyrelsens program för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden (objekt nummer 80:35-44). Ingå i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt nummer S8002).

Karlstads kommun har köpt två delområden med avsikt att skydda dem som naturreservat.

Områdets huvuddrag: Ölmans källområde ligger på den nordligaste delen av Vänerslätten. Norr därom vidtar Brattforsheden.

I de finkorniga jordarna har ett typiskt trädformigt ravinsystem bildats vars stam är Ölman. Ravinerna är på många ställen mer än 20 m djupa och de har den typiska V-formade tvärsnittsprofilen. Ravinernas bredd och djup varierar. Djupet är 5-20 m och bredden är ofta 30-50 meter men där ravinarmar möts upp mot 100 meter. Även ravinsidornas lutning varierar. Huvudfåran har ett mot söder tilltagande meanderlopp. Mellan meanderbågarna utbildas bitvis kärrartade områden. Även i anslutning till källsprång i ravinsidorna bildas kärrpartier. Vegetationen är oftast mycket frodig med tät granskog ovan och i ravinslutningarna samt en mycket tät gråalskog på ravinbotten. Där är också fältskiktet mycket välutvecklat och av fuktängskaraktär. Skogens utseende varierar kraftigt på grund av markförhållandena och olika former av kulturpåverkan. Även den stora bäverstammens påverkan är tydlig. Buskskiktet är ofta välutvecklat och i vissa ravinarmar är skogen naturskogsartad med gott om döda och döende träd. I det frodiga högrötsfältskiktet påträffas typiska "ravinarter" som skogsfräken, skogssallat, älgört, springkorn, gullpudra, dvärghäxört, skogssäv och majbräken. Den täta vegetationen är av stor betydelse för djurlivet.

Några ravinarmar i östra delen är betade. Tidigare var troligen större delen av ravinarmarna betade. Nu betade ravindelar har stort värde som naturbetesmark och utgör dessutom ett tilltalande inslag i landskapsbilden. Där ravinarmarna gränsar mot omgivande morän och berg, ger betesmarken ett mycket vackert intryck med kuperad terräng och stora solitära lövträd. Odling bedrivs också mellan ravinarmarna på många ställen.

Inom området ligger Nygårdskällan, som är en artesisk källa med den imponerande kapaciteten på 4 000 l/min.

Anmärkningar:

Referenser:

Furuholm, L 1975

Naturvårdsinventering i Värmland. Karlstads kommun. Länsstyrelsen i Värmlands län

Hellgren, M 1987

Inventering av Ölmans ravinsystem. Länsstyrelsen i Värmlands län (manus)

Ledin, U 1987

Naturinventering av Karlstads kommun. Länsstyrelsen i Värmlands län (manus)

Bergqvist, E 1986

Svenska nip- och ravinlandskap. Statens naturvårdsverk. Rapport 3156.

Länsstyrelsen i Värmlands län, 1990: *Program för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturvärden i Värmlands län.*

Länsstyrelsen i Värmlands län, 1994: *Ängar och hagar i Värmlands län.* Länsstyrelsen 1994:20. Karlstad.

Naturvårdsverket, 1996: *Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet.* Stockholm.

Uppgiftslämnare: Lars Furuholm

Datum: 981020